

KIRJANDUSE TUNDMISE VÕISTLUSE VASTUSED 2024

1. Juhan Liivi luuleauhind -Kalju Kruusa <https://muusa.ee/muuseum/luuleauhind/>, Aasta kirjanik- Urmas Vadi <https://muusa.ee/festival-eesti-kirjanik-2024/> , Liivi etlusvõistlus koolinoortele- Emma Gogoleva <https://muusa.ee/muuseum/luuleauhind/>

Punkte kokku 4, 1+1+1+1

2. Tartu südalinna kultuurikeskuse nimekonkursil valis žürii 280 pakkumise seast kultuurikeskusele nimeks Siuru. Siuru nime pakkusid teineteisest sõltumatult välja tartlased Tõnis Tatar ja Piret Tarto.

Punkte 2, 1+1

Tartu Ülikooli kunstiajaloo lektor Tõnis Tatar ütles nime valikut põhjendades, et Siuru oli sada aastat tagasi kõige ägedam, nooruslikum, mässumeelsem ja avangardistlikum rühmitus Eesti kultuuris. "See oli Pallase kunstiühingu ja kunstikooli kaasaegne. Pallase kunstikool ja galerii on täna Tartus täiesti olemas, miks mitte ka Siuru kultuurikeskus? Siuru on minu meelest ka ilus sõna – suupärane, korruga murdeline ja moodne. Minu jaoks kõlab Siuru kultuurikeskus sama ilusti nagu näiteks Kiasma kunstimuseum või Oodi raamatukogu Helsingis," sõnas Tatar.

Piret Tarto ütles, et tal oli algusest peale selline tunne, et kultuurikeskuse nimi peaks tulema "Kalevipojast" ja Eesti mütoloogiast. "Siuru-lind on müütiline lind meie rahvuseeposes. Kirjandusrühmituse nimena tähistab Siuru loomise rõõmu ja möödunud sajandi algupoole tärkavat eesti kultuuri," selgitas Tarto.

Arvatakse, et Siuru on eepose autori Friedrich Reinhold Kreutzwaldi leiutatud sõna, mis tugineb müütilisele sinilinnu kujundile ja murdesõnale "tsiuruma" (lõõritama). Laulud siniste sulgedega imelinnust ja unistustest ühendavad paljusid kultuure kogu maailmas. Samuti on Siurut seostatud soomekeelse sõnaga "kiuru", mis tähendab lõokest ja mida läänemeresoome keeltes on hääldatud ka kui "tsiuru". Siuru nime kasutas ka kirjandusrühmitus, mis loodi 1917. aastal ja kuhu kuulusid August Gailit, Marie Under, Johannes Semper, Friedebert Tuglas, Artur Adson ja Henrik Visnapuu. Kõik peale Underi olid Tartuga tihedasti seotud inimesed. <https://kultuur.err.ee/1609424452/tartu-sudalinna-kultuurikeskuse-nimeks-saab-siuru>

3. Auhinnaks on Jaak Soansi miniskulptuur "Nipernaadi" Aastast 2009. annab Valga Linnavalitsus koostöös Valga Keskraamatukoguga välja August Gailiti nimelist novelliauhinda. Auhind määratakse eesti autorile kõige gailitilikuma novelli eest, kus on kas fantaasiarikkust, seiklushimulisi ja romantilisi tegelasi, maaliline kujutamisaalad või on novellil lüüriline alatoon.

Punkte 1

4. Alfred Neuland võitis 1920 Antverpeni olümpiamängudel tõstesporti kergekaalus tulemusega 257,5 (72,5+75+110) kuldmedali ja sai Eesti esimeseks olümpiavõitjaks https://www.valgark.ee/EestiesimesedValgamaalt.htm#_Toc378861447

Punkte 1+1 kokku 2

5. Mats Traat „Armuvägi“ – ilmunud raamatutes Umbsoõlm. Armuvägi 1982 kirjastus Kupar ja Sarviku armastus 2007, kirjastus Argo.

Punkte 1+1 kokku 2

6. Narva, Kreenholm ja Herta Laipaik (raamat „Hauakaevaja lood“, jutustus „Titekirikuleib“) <https://kultuur.err.ee/1609430827/narvas-jouab-vaatajateni-esimene-lounaestikeelne-opper>

Punkte 1+1 kokku 2, võimalik üks lisapunkt jutustuse nime eest

7. Ernst Enno <https://klassikaraadio.err.ee/1608245346/aratumised-onnepalu-uurib-ernst-enno-salapara-avarust-ja-kadunud-kodu>

Klassikaraadios 2021. a. olnud Tõnu Õnnepalu saatesari "Äratundmised". Kõige esimene saade oli Ernst Ennost.

1 punkt

8. Autor Maximilian Albert Dauthendey (Max Dauthendey) 1911. aastal ilmunud samanimeline raamat, eesti keeles 2024.a. <https://kultuur.err.ee/1609302186/loomingu-raamatukogus-ilmus-max-dauthendey-biwa-jarve-kaheksa-nagu>

Jaapan

Eesti Filmi Instituut valis Ameerika Filmikunsti ja -teaduste Akadeemia parima rahvusvahelise filmi kategoorias kandideerima Oscarile Marko Raadi mängufilmi "Biwa järve 8 nägu".

<https://kultuur.err.ee/1609445750/eesti-esitab-oscarile-marko-raadi-filmi-biwa-jarve-8-nagu>

Punkte 1+1+1= 3

9. Jutustus Vari valmis 8 päevaga, Eesti Kirjanike Muuseumide Ühingu projekti „Tähtteose kiirkursus“ „Varju“ käsitlevas klipis nenditakse, et Liiv kirjutas jutustuse vaid kaheksa päevaga palavikulises loomepuhangus. Napile valmimisajale vaatamata ei salga keegi teose kõrget taset, omanäolisust ega erakordsust nii ilmumisajal kui tänapäevalgi. Kirjaniku muu loomingu taustalgi on „Vari“ aegade jooksul endale vägagi erilise positsiooni kätte võidelnud, olles luule kõrval üks väheseid Liivi proosateoseid, mis tänasenigi, ja igati õigustatult, mitmetes koolides käsitlemist leiab.

<https://elk.ee/juhan-liiv-vari-1894/>

1 punkt

10. Enn Nõu nimetab tema valduses oleva kommunistliku propagandakirjanduse kogu hoiupaika "mürgi kapiks".

Allikas:

Imbi Paju raamat "Kirjanduskliinik" (Gallus, 2023, lk 90)

11. Kätlin Kaldmaa.

Allikas:

Igor Kotjuhi raamat "Eesti kirjandus - üks rikkus ajab teist taga" (SA Kultuurileht, 2024, lk 39-40)

1 punkt

12. Raimond Kaugver.

Allikas:

Sirly Hiiemäe raamat "Raimond Kaugver. Rahvakirjaniku lugu" (Paradiis, 2024, lk 227)

1 punkt

13. Kingituseks olid Eestis kasvatatud kullerkupu seemned. Eesti päritolu Austria presidendile meeldis lapsepõlves lillenimi kullerkupp ning ta otsis koos emaga Tirolist kullerkuppe - need lilled meenusid neile Eestit.

Allikas:

Imbi Paju raamatust "Kadrioru aednik" (Postimehe Kirjastuse OÜ, 2024, lk 83-84)

1 punkt

14. Doris Kareva.

Allikas:

Doris Kareva lasteraamat "Koerakari" (Verb, 2023)

1 punkt

15. Artur Alliksaar

Allikas:

Tiit Hennoste raamat "Kuldsete lehtede peal. "Loomingu" kirjanduslugu" (SA Kultuurileht, 2023, lk 107)

1 punkt

LISAKÜSIMUSTE VASTUSED

1. "Padur ei ole soo."

Allikas:

Delia Owensi romaan "Kus laulavad langustid" (Rahva Raamatu Kirjastus, 2022, lk 11)

1 punkt

2. Kui ausammas avati, siis ideoloogilistel põhjustel ei lubatud selle jalamil kasutada üldtuntud tsitaati Petersoni loominguist ("Kas siis selle maa keel...") ning need sõnad võis sinna lisada alles viis aastat hiljem.

Allikas:

Sirje Oleski raamat "Aegade lugu. Kirjanike Liit Eesti NSV-s" (Eesti Kirjanike Liit, 2022, lk 240)

1 punkt

3.. Leedu Kirjandustõlkijate Liit on kuulutanud 2024. aasta eesti kirjanduse aastaks Leedus.

<https://kultuur.err.ee/1609441592/kirjanduslinna-tolkijate-residentuuri-kulaline-on-leedu-tolkija-agn-bernotait>

Tartu Postimees 27. august 2024 Maarja Pärtna Tartu linnakirjanik „Unesco kirjanduslinnade võrgustik seob meie linna laia maailmaga“

1 punkt

4. Kaval-Ants, teisel kohal Rehepapp ja kolmandal Kalevipoeg Postimees 27. apr. 2024 lk.36 Uno Ainsoo Mälumäng.

1 punkt+ kahe lisapunkti võimalus teise ja kolmanda koha nimetamise eest

5. 12. Veenus, Indrek Salis, Jevgeni Nurmla „Kas sina tead? 500 küsimust ja vastust Eesti mälumänguritelt“, Äripäev, 2008.

1 punkt